

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	سوالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی تخصصی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۴ / ۶ / ۵		سال سوم آموزش متوسطه	
اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی سال ۱۳۸۵	

ردیف	سوالات	نمره
	الف) معنی و مفهوم شعر و نثر (۶ نمره) بیت ها و عبارات های زیر را به نثر روان برگردانید. ۱- بزاکز قفل را حیلہ کرد. ۲- به فرمان شخص ایشان کنکاش می کنیم. ۳- تنت بر تک رخس مهمان کنم. ۴- از حیّز شمار بیرون است. ۵- ز سر شعر گلنار بگشود زود. ۶- به گونه‌ی ماه نامت / زبانزد آسمان ها بود. ۷- او [ابراهیم] خدایان شما را پاره کرده است. ۸- شنزیه را به مدت ، انتعاشی حاصل آمد و در طلب چراخور می پوید. ۹- این همه اسباب منازعت و مکاوحت از بهر حطام دنیا به یک سو نهادند. ۱۰- دانه پنهان کن به کلی دام شو غنچه پنهان کن ، گیاه بام شو ۱۱- عمر برف است و آفتاب تموز اندکی ماند و خواجه غره هنوز	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۱ ۱
۲	ب) معنی لغت (۲ نمره) معنی لغت های مشخص شده را بنویسید. ۱- گهر بخشنده‌ی ابر تقی بند ۲- در اصطلاح ایشان مثال نتواند داد. ۳- در هفت سالگی به تجلید و کتابت پرداختم. ۴- در ذمت ما حقوق بسیار دارد. ۵- پیشت آید هر زمانی صد تعب ۶- به نوافل و فضایل نماز ابتدا کرد. ۷- مغنی ها و اهل طرب در کرجی ها نشسته اند. ۸- موجی این محیط طوفان زاست.	
	پ) خودآزمایی (۴ نمره) ۱- چه رابطه ای میان عطارد، دوات و خامه وجود دارد؟ ۲- «بیبچم و بیبچاند» در بیت زیر ، چه مفهومی دارد؟ « که چندین بیبچم که اسفندیار مگر سر بیبچاند از کارزار » ۳- « باد در مشت داشتن » کنایه از چیست؟ ۴- با توجه به ماجرای بر دار کردن حسنک ، عبارت « مشتی رند را سیم دادند که سنگ زنند » بیانگر چیست؟ ۵- مفهوم کلی عبارت « قناعت از دنائت همّت و قلت مروّت است » را بنویسید. ۶- تغییر دادن جای تکیه در کدام کلمه‌ی بیت زیر، باعث تغییر معنا می شود؟ « قمری ریخته بالم ، به پناه که روم؟ تا به کی سرکشی ، ای سرو خرامان از من؟ » ۷- در بیت زیر ، مولانا « سنگ » و « خاک » را نماد چگونه آدم هایی دانسته است؟ « سال ها تو سنگ بودی دل خراش در بهاران کی شود سرسبز سنگ آزمون را یک زمانی خاک باش خاک شو تا گل برآید رنگ رنگ » ۸- بیت زیر، بیانگر چه مفهومی است؟ « اگر یک ذره را برگیری از جای خلل یابد همه عالم سراپای »	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
	«ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی دوم»	

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	ساعات شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی	سوالات امتحان نهایی درس: ادبیات فارسی تخصصی
تاریخ امتحان: ۱۳۸۴ / ۶ / ۵		سال سوم آموزش متوسطه	
اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی سال ۱۳۸۵	

ردیف	سوالات	نمره
	ت) دانش های ادبی (۳ نمره)	
۰/۲۵	۱- از دیدگاه حماسی، اسفندیار را می توان با در حماسه‌ی یونان قیاس کرد.	
۰/۲۵	۲- عبارت زیر، کدام نویسنده و محقق را معرفی می کند؟ این نویسنده‌ی معاصر در کتاب «مقدمه‌ای بر رستم و اسفندیار» از شیوه‌ی نثر تحقیقی هنری بهره برده است. از دیگر آثار او می توان به «سوغ سیاوش» اشاره کرد.	
۰/۵	۳- در «حسب حال» نویسنده به بیان چه موضوعی می پردازد؟	
۰/۵	۴- هر یک از آثار زیر، از چه کسی است؟ الف) فصلی از عاشقانه‌ها ب) پالیزیان	
۰/۵	۵- نام دو آرایه‌ی ادبی موجود در بیت زیر را بنویسید. «آتش به دست و پای فرومرد و برحق است مرغ شرر چگونه پرد ز آشیان برف»	
۰/۵	۶- در عبارت زیر، کدام واژه‌ها آرایه‌ی «سجع» را پدید آورده اند؟ «روی از محاذته‌ی او گردآیندن مروّت ندانستم که: یار موافق بود و ارادت، صادق».	
۰/۵	۷- نوع نثر هر یک از آثار زیر را بنویسید. الف) جهان گشای جوینی ب) تاریخ طبری	
	ث) درک مطلب (۴ نمره)	
۰/۵	۱- «خام دست خامه به دست» یعنی چه؟	
۰/۵	۲- شاعر در ابیات زیر، انسان را از چه عملی بر حذر می دارد؟ «این زبان چون سنگ و هم آهن و تن است سنگ و آهن را مزن بر هم گزاف»	
۰/۵	۳- بیت زیر، بیانگر کدام دیدگاه عرفانی است؟ «پشه‌کی داند که این باغ از کی است کاو بهاران زاد و مرگش در دی است»	
۰/۵	۴- ابیات زیر، به کدام «وادی» از مراحل عرفان عطار اشاره دارد؟ «روی‌ها چون زین بیابان درکنند گر بسی بینی عده، گر اندکی آن یکی باشد در این ره در یکی»	
۰/۵	۵- با توجه به بیت زیر، شادی و شکوفایی و عطر گل، نشانه‌ی چیست؟ «پاک است طرب نامهی خوش بوی سلوکش این گل که چنین چهره‌ی خرسند گشوده است»	
۰/۵	۶- شاعر در بیت «به چهره شدن چون پری کی توانی؟ / به افعال مانده شو مر پری را» چه توصیه‌ای دارد؟	
۰/۵	۷- پیام کلی بیت «بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد» را بنویسید.	
۰/۵	۸- سعدی، در بیت زیر که در نعت و ستایش پیامبر اکرم (ص) است، قصد بیان چه مطلبی را دارد؟ «یتیمی که ناکرده قرآن درست کتب خانه‌ی چند ملت بشست»	
	ج) شعر حفظی (۱ نمره)	
۰/۵	ابیات زیر را کامل کنید:	
۰/۵	۱- بگفتا: معذور می دار	
۰/۵	۲- باز آمدم چون عید نو، تا قفل زندان بشکنم	
۲۰	جمع نمره	«موفق باشید»

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس ادبیات فارسی تخصصی	رشته: ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۵ / ۶ / ۱۳۸۴
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره‌ی تابستانی سال ۱۳۸۵	اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۶	الف) معنی و مفهوم شعر و نثر در تصحیح این بخش نظر همکاران محترم صائب است.	
۲	ب) لغت ۱- چادر ، پرده‌ی بزرگی (۰/۲۵) ۲- فرمان ، دستور (۰/۲۵) ۳- جلد کردن ، صحافی (۰/۲۵) ۴- حق و تعهد (۰/۲۵) ۵- رنج (۰/۲۵) ۶- جمع نافله ، نمازهای مستحبی است که واجب نیستند. مثل آیه ها و دعاهایی که بعد از نماز می خوانند (۰/۲۵) ۷- آوازه خوان (۰/۲۵) ۸- دریا (۰/۲۵)	
۴	پ) خودآزمایی ۱- عطارد ، دبیر فلک است و با دوات و قلم سر و کار دارد. (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵) ۲- بیبچم: اصرار و پافشاری می کنم. (یا تلاش می کنم) (۰/۲۵) بیبچاند: صرف نظر کند. (یا خودداری کند) (۰/۲۵) ۳- بی حاصل بودن (یا بیهودگی) (۰/۵) ۴- محبوبیت حسنگ ، تکیه‌ی حکومت بر افراد لایالی ، بدذاتی دشمنان (ذکر یک مورد کافی است) (۰/۵) ۵- به اندک راضی بودن به سبب پستی همت و کمی جوانمردی است. (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵) ۶- سرکشی (۰/۵) ۷- سنگ: نماد انسان های انعطاف ناپذیر ، مغرور (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۲۵) خاک: نماد انسان های فروتن و متواضع (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۲۵) ۸- نظام عالم وجود را نظام احسن گویند. (یا هیچ کاستی و نقصی در عالم وجود نیست) (۰/۵)	
۳	ت) دانش های ادبی ۱- آشیل (۰/۲۵) ۲- شاهرخ مسکوب (۰/۲۵) ۳- بیان زندگی (۰/۲۵) و حالات روحی و فکری خویش (۰/۲۵) ۴- الف) سهیل محمودی (۰/۲۵) ب) مهرداد اوستا (محمد رضا رحمانی) (۰/۲۵) ۵- کنایه ، تشبیه ، مراعات نظیر و جان بخشی (ذکر دو مورد / هر مورد ۰/۲۵ / جمعاً ۰/۵ نمره) ۶- موافق (۰/۲۵) صادق (۰/۲۵) ۷- الف) مصنوع و متکلف (۰/۲۵) ب) مرسل (یا ساده / یا سبک خراسانی / یا نثر بلعی / یا نثر دوره‌ی اول) (۰/۲۵)	
۴	ث) درک مطلب ۱- نویسنده‌ی بی تجربه (۰/۵) ۲- بیهوده گویی و خودستایی (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵) ۳- آدمی از آغاز و انجام جهان بی خبر است (یا آگاهی و اندیشه‌ی انسان محدود است و قادر به درک راز هستی نیست) (یا هر پاسخ مشابه دیگر) (۰/۵) ۴- توحید یا وادی پنجم (۰/۵) ۵- سیر و سلوک گل پاک و بی الایش بوده است (یا گل در سیر و سلوکش موفق بوده است) (۰/۵) ۶- تلاش در انجام اعمال شایسته (کسب زیبایی باطنی) و نه کسب زیبایی ظاهری (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم) (۰/۵) ۷- ظلم و ستم ناپایدار است یا ستمگران نیز نابود خواهند شد. (و یا هر مفهوم مشابه دیگر) (۰/۵) ۸- پیامبری که هنوز وحی بر او تمام نشده بود ، با رسالت خود آثار همه‌ی ادیان را منسوخ کرد. (۰/۵)	
۱	ج) شعر حفظی ۱- باغبان (۰/۲۵) درخت دوستی (۰/۲۵) ۲- وین چرخ مردم خوار (۰/۲۵) را چنگال و دندان بشکنم (۰/۲۵)	
۲۰	جمع نمره	«خسته نباشید»